

Kuntaliiton eriävä mielipide RYTJ-HE-valmistelussa

Kuntaliitto ilmaisee eriävän mielipiteen RYTJ-HE-valmistelussa. Työryhmän 18.5.2022 kokouksessa esitetty RYTJ-HE-luonnos on **vastoin tiedonhallintalain periaatetta ja tavoitetta sekä digitalisaation periaatteiden ja kuntien kannalta tarkoituksenmukaisen toiminnan vastainen.**

Perustelut:

Tiedonhallintalaki (tullut voimaan 1.1.2020): Tiedonhallintalain tavoitteena on mahdollistaa tietojen monipuolinen ja sujuva siirtyminen **viranomaisten välillä, jos viranomaisella on oikeus saada tietoa lakisääteiseen tehtäväänsä:**

- Rakennuslupatiedot ja asema- ja yleiskaavat syntyvät kuntien lakisääteisissä itsenäisissä tehtävissä **kuntien rekistereissä.**
- Kunnan tulee pitää päätöksistään rekisteriä ja arkistoa. Tiedonhallintalain periaatteiden mukaan keskitetyn tietojärjestelmän tulisi saada tiedot **teknisen rajapinnan kautta.**
- **Kaikista Suomen kunnista on** tiedonsiirtoyhteys kuntien rakennusvalvontaprosessissa syntyvien tietojen välitykseen DVV:n rakennusrekisteriin.
- Viranomaisten ei tule perustaa päällekkäisiä rekisterejä. Syke ei voi perustaa asema- ja yleiskaavarekisteriä eikä rakennusluparekisteriä, **nämä viranomaisrekisterit ovat kunnissa.**
- Kunnat **eivät ole toisen viranomaisen päällekkäisen rekisterin rekisteripitäjiä.**
- Kunta ei voi olla vastuussa toisen viranomaisen järjestelmässä olevan tiedon oikeellisuudesta (vrt. kunta voi luovuttaa tiedon oikeanlaisena)
- Kunnat luovuttavat tietoja omista rekistereistään **toisen viranomaisen lakisääteiseen tehtävään tiedonhallintalain mukaisesti teknisen rajapinnan välityksellä.**
- Sykellä ei ole roolia kaavoituksessa, eikä rakennusvalvontatehtävissä. Nämä tiedot syntyvät 100 % kuntien rekistereissä. Näin ollen ei voida puhua myöskään yhteisrekisteristä.
- **Verottajan päivittämät rakennuksia koskevat tiedot tulee edelleen luovuttaa kuntiin.** Vain kuntien rakennusvalvonnassa on tieto siitä, mitä rakennukselle on tosiasiallisesti luvitettu. Kunta ei korjaa näitä tietoja RYTJ:hin, vaan korjaa ne omaan rekisteriinsä, joka välitetään RYTJ:hin. Tiedot tulee aina korjata alkuperäiseen, vastuullisen viranomaisen rekisteriin.
- **Kuntien 'kaavarekisterit' eivät sisällä henkilötietoja, eikä näin ollen ole myöskään GDPR mukainen henkilörekisteri.** Kaavatietomallin ei tule jatkossakaan sisältää henkilötietoja, muutoin henkilötietojen hallinta menee hallitsemattomaksi. Kaavatietomallin tärkein tietosisältö on kaavamääräykset, jolla ohjataan kaikkea maankäyttöä ja rakentamista, ei olla henkilörekisteri.

Valmistelun alla olevassa **laissa Syken uutena tehtävänä ei voi olla** kuntien tehtävissä ja rekistereissä syntyvien tietojen **päällekkäisten rekisterien perustaminen**, eikä kuntien tehtävissä syntyvien tietojen **hallinta.** Asema- ja yleiskaavojen rekistereitä sekä rakennusluparekistereitä ylläpidetään kuntien itsenäisissä tehtävissä ja kunnat hallinnoivat tietojaan tiedonhallintalain mukaisesti.

Kuitenkin, mikäli yhteiskunnassa nähdään tarpeelliseksi kokoavan tietopalvelun rakentaminen ja valmiiden rakennusten rekisteri (vastaavasti kuin DVV:n RHR), voisi Syken tehtävä olla valtakunnallisen tietopalvelun perustaminen ja valmiit rakennukset kattavan valtakunnallisen 'rakennusrekisterin' perustaminen DVV:n VTJ:N RHR:n tilalle. Tällöin säädettäisiin rekisteripitäjästä ja tiedonsaantioikeuksista vastaavasti kuin on säädetty: Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalvelusta (§ 4 ja §23).

Kuntaliitto esittää, että RYTJ-HE-luonnokseen tehdään seuraavat korjaukset:

4 §: Pykälästä **tulee poistaa maininta, että kunnat olisivat RYTJ:n rekisteripitäjiä**. Syke voi olla RYTJ:n rekisteripitäjä, jos rekisteri on 'rakennusrekisteri', ei 'rakennusluparekisteri'. Kaavatietojen osalta ei tule puhua rekisteristä. RYTJ:ssä olisi kaavatietojen kopio.

10 §: Pykälässä tulisi säätää Sykelle kaava- ja rakennuslupatietojen tiedonsaantioikeus kunnilta vastaavasti kuin laissa väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalvelusta (§23) säädetään.

13§ ja 15§: Kunnat hallinnoivat ja luovuttavat tietojaan tiedonhallintalain mukaisesti. Kuntien tietoja ei tule siirtää Syken hallintaan.

16 §: Tiedon saaminen viranomaisen asiakirjasta on maksutonta, kun tietoja annetaan suullisesti tai asiakirja annetaan viranomaisen luona luettavaksi taikka lähetetään sähköpostin välityksellä. Maksu kuitenkin voidaan periä silloin, jos asiakirjan esille hakeminen aiheuttaa erityisiä kustannuksia. Myös asiakirjasta annettavista kopioista ja tulosteista voidaan periä kustannuksia vastaava maksu.

18§ Tiedon saanti järjestelmän perustamista varten: Järjestelmän perustaminen ja erityisesti toisen viranomaisen kanssa päällekkäisten rekisterien perustaminen ei voi olla oikeutus tiedonsaantiin. Tulee löytyä perusteltu tarve tietojen hyödyntämiseen.

KUNTALIITTO

Miira Riipinen
Johtaja
Yhdyskunta ja ympäristö

Päivi Tiihonen
Erityisasiantuntija
Rakennetun ympäristön digitalisaatio